

Faxe Kalkbrud

Historien om Danmarks fossile koralrev/The story of Denmark's fossil coral reef

Forfattere: Jesper Milán, Sten Lennart Jakobsen og Carsten Niss

Udgivet af Geomuseum Faxe/Østsjælland Museum, 2023, 140 sider

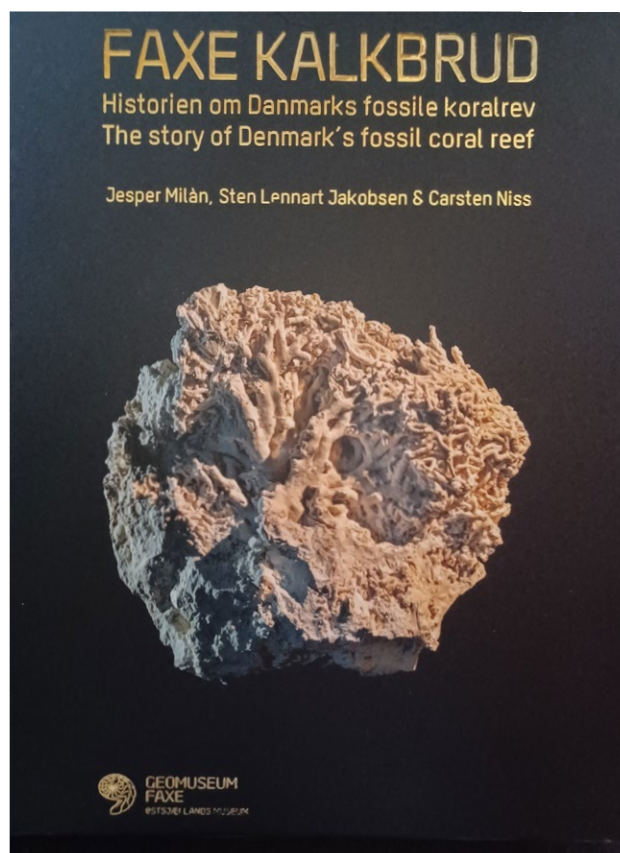
Vejledende pris ca. 250 kr.

BOGANMELDELSE AF METTE ELSTRUP,
MUSEUM SØNDERJYLLAND, NATURHISTORIE

I de seneste år, er der udgivet en række flotte bøger om danske fossiler af både private samlere og lokale geologiske museer (Madsen og Rasmussen 2021; Madsen og Schnetler 2023; Milán *et al.* 2022; Roth 2013; Rudebeck og Riehm 2022). Bøgerne udfylder en niche hvor der uden tvivl er plads til mange flere af slagsen. Denne positive trend følges her op af en bog, som bør ligge på sofabordet hos alle palæontologi-interesserede. Forsiden er prydet af et flot billede af en smuk stylasterin koral og tekst skrevet med guldskrift, hvilket antyder, at man her står med en bog der lægger vægt på et lækkert visuelt udtryk. Bogen henvender sig til et bredt publikum, men er absolut også relevant for fagfolk. Som flere af de andre nyere bøger, er den skrevet på både dansk og engelsk, hvor der er givet lige meget plads til begge sprog. Det giver måske det umiddelbare indtryk af en bog der er teksttung, men i realiteten er det ikke tilfældet. Den tosprogede tilgang gør derimod bøgerne tilgængelige for læsere udenfor kongerigets grænser, hvorfra der også er stor interesse for danske fossiler.

Bogen er inddelt i tre dele. Første del giver baggrundsviden om koralkalkens dannelse, hvor den er placeret i Jordens historie og udforskningen af fossilerne herfra. Det giver en overordnet indføring i den baggrundsviden, der er vigtig for, at forstå fossilernes kontekst i både naturens historie og menneskets videnskabs historie. Der er en kort beskrivelse af Faxefossilernes betydning som nogle af de først beskrevne danske fossiler og traditioner omkring arbejdet med fossilerne fra Faxe. Lidt som et kuriosum, er der en beskrivelse af hvordan stavemåden af bynavnet Faxe har ændret sig gennem tiden, hvilket afspejles i navngivningen af fossiler. Sektionen er krydret med enkle billeder og let afkodelige illustrationer, som her understøtter teksten meget fint.

Anden del er bogens kerne og fylder godt og vel to tredjedele af bogen. Her præsenteres fossilerne ud fra

en klassisk taksonomisk opdeling. Fossilerne fylder mest, men sidst i sektionen er der også beskrivelser af sporfossiler og mineraler fundet i koralkalken. Spor fra istiderne har også fået plads i et enkelt sideopslag. Denne del adskiller sig layoutmæssigt fra de to andre dele ved, at siderne er sorte, hvilket fremhæver billederne af de lyse fossiler. I indledningen nævnes det, at der på nogle af billederne er leget med lys og skygge for, at vise fossilerne i et andet lys end vi er vant til. Det er i den grad lykkedes. Billederne er generelt af meget høj kvalitet og ud over at de meget tydeligt viser fossilerne frem, giver det også bogen et meget flot visuelt udtryk. I denne sektion er bogen i høj

grad visuelt båret, så teksten understøtter billederne og ikke omvendt. Det fungerer fordi sproget er på et niveau, der gør det let at forstå fossilerne og får læseren til at kigge en ekstra gang på billederne med nye øjne. Teksten leverer desuden generelt tilpas med informationer til, at alle kan få noget ud af at læse bogen. Flere steder beskrives hvordan kemien har indflydelse på hvordan forskellige fossiler er bevaret og hvorfor, hvilket giver en god forklaring på hvad man kan, og ikke kan finde i koralkalken. Enkelte steder beskrives hvordan dyrene levede i samspil med hinanden i koralhavet. Hvis man skulle ønske sig mere, skulle det være flere af den slags historier, som virkelig er med til at levendegøre det gamle koralrev for læseren.

Sidste del af bogen omhandler kalkbruddets kulturhistorie med beskrivelser af hvem der gennem tidens løb har udvundet kalken og hvorfor. Der er beskrivelser af de arbejdsmetoder der blev brugt til at bryde kalken tidligere og hvordan forholdene var for kalkbruddets arbejdere. Denne del adskiller sig lidt fra bogens andre to dele i både skrivestil og layout. Det er også det afsnit hvor teksten fylder mest. Men det supplerer fint de to geologiske afsnit og inviterer

måske et mere kulturhistorisk interesseret publikum til også at læse om fossilerne.

Bogens vejledende udsalgspris er 250 kr., hvilket er en virkelig rimelig pris for en stor og flot illustreret bog som denne.

Referencer

- Madsen, H. & Rasmussen, J.A. 2021: Geologien fortæller: Moler og fossiler/What geology tells: The mo-clay and its fossils, 103 sider. Museum Mors, Nykøbing Mors.
- Madsen, H. & Schnetler, K.I. 2023: Geologien fortæller: Glimmerler og krabbebolle/What geology tells: The mica clay and crab nodules, 144 sider. Museum Mors, Nykøbing Mors.
- Milán, J., Niss, C. & Jakobsen, S.L. 2022: Fossiler i Faxe Kalkbrud/Fossils from Faxe Limestone Quarry, 106 sider. Geomuseum Faxe/Østsjælland Museum.
- Roth, F. 2013: Havet i leret. Årbog for Museum Sønderjylland, 55 sider.
- Rudebeck, B. & Riehmman, H. 2022: Fossile hjænder fra Trelde Næs, 62 sider. Narayana Press.